

# Handläggningsordning vid misstanke om avvikelser från god forskningssed

Beslutsfattare	Rektor
Ansvarig enhet	Universitetsledningens stab
Beslutsdatum	2021-06-17
Giltighetstid	Tillsvidare
Sammanfattning	Vid misstanke om avvikelser från god forskningssed ska följande handläggningsordning tillämpas vid Göteborgs universitet. I tillämpliga delar rör handläggningsordningen även oredlighet i forskning.

# Handläggningsordning vid misstanke om avvikelser från god forskningssed

Alla medarbetare vid Göteborgs universitet som bedriver forskning ansvarar för att god forskningssed följs, det vill säga att resultat inhämtas, sammanställs och rapporteras i enlighet med de principer som forskarsamhället godtagit. Det innebär att alla forskningsmedarbetare och medförfattare ska förvissa sig om att vad som framkommit i forskning, konstnärlig forskning eller utvecklingsarbete är ärligt framtaget och korrekt beskrivet, samt att erforderliga tillstånd inhämtas. Vid misstanke om avvikelser från god forskningssed ska följande hanteringsordning tillämpas. Krav på hanteringen kan även uppställas av finansierare och av andra länders myndigheter; dessa ska så vitt möjligt respekteras.

## Definition av oredlighet m.m.

I lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning *definieras oredlighet i forskning* som allvarliga avvikelser från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning (SFS 2019:504).

Med *andra avvikelser från god forskningssed* avses avvikelser från god forskningssed som inte omfattas av den lagstadgade definitionen<sup>1</sup>. Bedömning av huruvida sådana avvikelser är att betrakta som allvarliga bör i första hand utgå från de principer som finns i den europeiska kodexen för forskningens integritet, utgiven av ALLEA. Det bör särskilt beaktas huruvida avvikelserna väsentligen skadar eller riskerar skada forskningens eller forskarnas integritet samt huruvida de begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

## Allmänt om hantering av avvikelser från god forskningssed

1 § Avvikelser från god forskningssed inom Göteborgs universitets verksamhet ska uppmärksammas och hanteras på lämpligt sätt med hänsyn till avvikelsernas karaktär och grad av allvar.

2 § Misstanke om avvikelse från god forskningssed ska utan onödigt dröjsmål anmälas skriftligen till rektor. Kommer det till prefekt/dekans kännedom att misstanke om oredlighet eller annan allvarlig avvikelse från god forskningssed förekommer i den vetenskapliga verksamheten vid institutionen/fakulteten, ska prefekt/dekan skriftligen anmäla denna till rektor. Personer som omfattas av misstankarna ska inom skälig tid informeras om anklagelserna.

3 § Vid misstanke om avvikelse från god forskningssed ska Göteborgs universitet skyndsamt bedöma huruvida misstanken rör oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed. Rektor ska överlämna ärendet till *Rådet för prövning av avvikelser från god forskningssed* (se 6 § nedan) för inledande bedömning av om misstanken gäller oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed i Göteborgs universitets verksamhet.

Om misstanken bedöms röra oredlighet i forskning, d.v.s. fabricering, förfalskning eller plagiering, ska ärendet överlämnas till *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning*.

---

<sup>1</sup> Inom begreppet andra avvikelser från god forskningssed räknas också avvikelser från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av konstnärlig forskning.

Om misstanken bedöms röra sådana handlingar eller underlåtelse som kan falla under allmänt åtal eller annan myndighets tillsyn ska ärendet överlämnas till den myndighet som ska utreda ärendet.

Om misstanken bedöms röra andra avvikelser från god forskningssed ska Göteborgs universitet hantera ärendet i enlighet med §§ 4–5 nedan.

I den mån misstanken rör både oredlighet i forskning och andra avvikelser från god forskningssed ska Göteborgs universitet hantera den del av ärendet som rör andra avvikelser från god forskningssed, vanligen efter att *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning* efter beslut överlämnat ärendet.

4 § Om det inte utan vidare utredning kan uteslutas att misstanken rör allvariga avvikelser från god forskningssed ska utreda ärendet i enlighet med §§ 12–16 nedan.

5 § Om det utan vidare utredning kan uteslutas att misstanken rör allvariga avvikelser från god forskningssed ska Göteborgs universitet hantera ärendet på det sätt som bedöms lämpligt med hänsyn till den misstänkta avvikelsernas karaktär. I den mån det bedöms lämpligt kan även misstankar om ringa avvikelser utredas i enlighet med §§ 12–16 nedan.

## **Rådet för prövning av avvikelser från god forskningssed**

6 § För utredning av misstanke om avvikelse från god forskningssed ansvarar *Rådet för prövning av avvikelser från god forskningssed*.

7 § Rådet består av sex ledamöter, varav fyra ledamöter ska representera den vetenskapliga verksamheten. Därutöver ingår i rådet universitetsdirektören, eller den universitetsdirektören utser, samt en jurist från gemensamma förvaltningen. I ärende som rör forskarstuderande ska en studentrepresentant företrädande forskarutbildningen ges närvaro- och yttranderätt. Rådet får adjungera ytterligare ledamöter som representerar den vetenskapliga verksamheten.

8 § De som ingår i rådet utses för en mandatperiod om längst tre år.

9 § Ledamöter som representerar den vetenskapliga verksamheten utses av rektor efter hörande av fakultetsstyrelserna vid universitetet och ska ha hög integritet, vara erfarna forskare, vara anställda vid universitetet och representera olika delar av vetenskapssamhället. Ledamöterna får inte inneha ledningsuppdrag vid fakultet, institution, sektion eller avdelning. Jurist från gemensamma förvaltningen utses av universitetsdirektören. Studentrepresentant utses av studenterna. Rektor utser rådets ordförande bland representanterna för den vetenskapliga verksamheten.

10 § Vid behov kan rektor/universitetsdirektören besluta att ersätta någon av rådets ledamöter, om så lämpligt för en tidsbegränsad period och/eller med en ledamot från ett annat svenskt lärosäte.

11 § Rådet ska biträdas av en tjänsteman som utses av universitetsdirektören.

## **Utredning**

12 § Vid misstanke om andra allvariga avvikelser från god forskningssed ska rådet göra en egen utredning. Prövning av andra allvariga avvikelser från god forskningssed får inte grundas på omständigheter som är äldre än tio år när ärendet inleds om det inte finns särskilda skäl. Rådet utreder endast ärenden som avser anställda vid, alternativt affilierade eller i uppdragsförhållande till, Göteborgs universitet, som har genomgått forskarutbildning och som deltar i forskning eller som genomgår forskarutbildning.

13 § När en misstanke om allvarlig avvikelse inte kan styrkas kan rektor avskriva ärendet eller besluta att Göteborgs universitet ska hantera ärendet på annat sätt.

14 § Personer som misstänks för andra allvarliga avvikelser från god forskningssed ska inom skälig tid informeras om Göteborgs universitets utredning och erbjudas möjlighet att besvara anklagelserna.

15 § Rådet ska inhämta yttranden från externa sakkunniga om det inte är uppenbart obehövt.

16 § Inom skälig tid ska rådet i en utredningsrapport dokumentera misstanken, utredningen och sitt ställningstagande till misstanken. Innan rektor fattar beslut i ärendet ska kommunikation ske till berörda parter, i enlighet med 25 § förvaltningslagen.

## Beslut

17 § På grundval av en genomförd utredning ska rektor efter föredragning fatta beslut i ärendet. Beslut ska dels slå fast om andra avvikelser från god forskningssed skett, dels om någon ska hållas ansvarig för avvikelsen. Det ska också framgå huruvida avvikelsen är av allvarligt slag och om den begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

## Uppföljning

18 § Rektor beslutar om eventuella åtgärder med anledning av beslut i ärendet, så som att hänskjuta ärendet till Personalansvarsnämnden (PAN) eller Statens ansvarsnämnd (SAN), oavsett om beslutet fattats av *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning* eller av Göteborgs universitet. Om särskilda skäl föreligger kan rektor besluta om annan åtgärd. Eventuella åtgärder ska stå i proportion till avvikelsens grad av allvar (5 § tredje stycket förvaltningslagen).

19 § Om medarbetare frias från misstanke om oredlighet eller annan avvikelse från god forskningssed ska lämpliga åtgärder vidtas av berörd fakultet för att avhjälpa den skada misstanken och ärendets hantering kan ha medfört. Fakulteten ska även verka för att den som i god tro anmält misstanke om oredlighet eller annan allvarlig avvikelse från god forskningssed inte utsätts för repressalier.

20 § Rektor ansvarar för att forskningsfinansiärer, myndigheter, tidskrifter och andra berörda informeras av Göteborgs universitet om ärenden vari oredlighet eller andra allvarliga avvikelser från god forskningssed konstaterats.

21 § Rektor ansvarar vidare för att åtgärder som har vidtagits eller avses vidtas med anledning av att en avvikelse från god forskningssed skett rapporteras till nämnden för prövning av oredlighet i forskning, i enlighet med 13 § lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning och 1 kap. 18 § högskoleförordningen.

22 § Rektor ansvarar också för att Göteborgs universitet till Nämnden för prövning av oredlighet i forskning senast den 30 mars varje år i oidentifierad form redovisar uppgifter om avvikelser från god forskningssed som under föregående kalenderår har prövats inom universitetet (18 § Högskoleförordningen).